

Parlamentul României

Camera Deputaților

Senat

Lege privind regimurile matrimoniale

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Titlul I - Dispoziții generale

Art. 1 – Prezenta lege reglementează relațiile patrimoniale dintre soți din timpul căsătoriei.

Art. 2 – Viitorii soți pot alege, înaintea încheierii căsătoriei, oricare dintre regimurile matrimoniale prevăzute de prezenta lege ori își pot crea un alt regim, cu respectarea dispozițiilor imperative ale prezentei legi.

(2) Regimurile matrimoniale convenționale prevăzute de prezenta lege sunt:

- regimul separației de bunuri;
- participarea la achiziții;
- regimul comunității convenționale.

(3) Dacă înaintea încheierii căsătoriei viitorii soți nu aleg nici una dintre regimurile matrimoniale stabilite de prezenta lege, li se aplică regimul comunității legale.

Art. 3 – Între soți regimul matrimonial produce efecte din ziua încheierii căsătoriei

(2) Față de terți, regimul matrimonial ales devine opozabil fie din momentul încheierii căsătoriei, sub condiția că se va arăta regimul matrimonial ales, fie din momentul îndeplinirii formalităților de publicitate prevăzute de prezenta lege.

Art. 4 - Regimul matrimonial ales înainte de încheierea căsătoriei sau cel legal poate fi modificat sau schimbat numai în condițiile prezentei legi.

Art. 5 – În mod excepțional regimul matrimonial își produce efectele și în cazul anulării sau nulității căsătoriei în privința soțului de bună credință și cu privire la terții de bună credință.

Art. 6 – Regimul matrimonial încetează de drept prin desfacerea sau încetarea căsătoriei.

(2) În mod excepțional soții pot renunța la regimul matrimonial ales, caz în care li se va aplica, din momentul renunțării, regimul comunității legale.

(3) În caz de încetare a regimului matrimonial, în condițiile alin. (1) și (2) regimul matrimonial se lichidează în condițiile legii.

Mandat de reprezentare

Art. 7 – Un soț poate să dea mandat de reprezentare, în scris, celuilalt soț pentru a-l reprezenta în exercitarea drepturilor pe care le are potrivit regimului matrimonial. Mandatul poate fi oricând revocat.

(2) În cazul în care unul dintre soți se află în imposibilitate de a-și manifesta voința, celălalt soț poate cere instanței să emite o hotărâre care să înlocuiască acest mandat. Prin hotărârea dată instanța va stabili condițiile și limitele acestui mandat.

(3) Mandatul obținut în condițiile alin. (2) va avea efect numai pe perioada cât soțul se află în imposibilitatea de a-și manifesta voința, sau până la data numirii unui curator sau tutor în condițiile legii.

Locuința de familie

Art. 8 – Soții își aleg împreună locuința de familie.

(2) În lipsa unei asemenea înțelegeri locuința de familie este prezumată a fi acea locuință unde soții coabitează în mod efectiv sau își desfășoară activitatea curentă.

Art. 9 – Oricare dintre soți poate cere notarea în cartea funciară a imobilului ca locuință de familie, chiar dacă proprietarul imobilului este celălalt soț.

Art. 10 – Nici unul dintre soți nu poate dispune, greva sau ipoteca, cu titlu oneros sau gratuit imobilul – locuință de familie, fără consimțământul expres al celuilalt soț.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător și în cazul bunurilor mobile ce mobilează sau decorează locuința familiei.

(3) În caz de nerespectare a dispozițiilor alin. (1) și (2) soțul care nu și-a dat consimțământul la încheierea actului poate cere anularea actului în termen de 1 an de la data la care a luat cunoștință despre acesta, dar nu mai târziu de 6 luni de la data încetării regimului matrimonial, numai dacă s-a făcut notarea în cartea funciară în condițiile art. 8 din prezenta lege.

Art. 11 – Dacă locuința de familie este deținută pe baza unui contract de locațiune, fiecare soț va dobândi un drept locativ propriu, fie din momentul încheierii căsătoriei, fie din momentul încheierii contractului de locațiune, chiar dacă numai unul dintre soți este titularul contractului de locațiune.

(2) La desfacerea căsătoriei atribuirea beneficiului contractului se va face de către instanța care pronunță divorțul ținând cont de elementele de fapt care au fost invocate în motivarea divorțului, cu citarea locatorului.

Cheltuielile căsătoriei

Art. 12 – Soții au obligația să-și acorde sprijin material și moral reciproc și să contribuie la educarea și creșterea copiilor minori.

(2) Ei contribuie la cheltuielile și sarcinile căsătoriei în raport cu mijloacele materiale de care dispun în condițiile prezentei legi și a regimului matrimonial ales.

(3) Orice convenție care prevede că sarcinile și cheltuielile căsătoriei sunt suportate numai de către un singur soț este nulă.

(4) La stabilirea contribuției la cheltuieli se vor ține seama și de munca prestată în gospodărie.

Titlul II – Regimurile matrimoniale

Cap. I. – Regimul matrimonial legal

Art. 13 – Dacă viitorii soți, înaintea încheierii căsătoriei, nu au ales un alt regim matrimonial, li se aplică regimul comunității legale, reglementat în prezentul capitol.

Art. 14 - Bunurile dobândite în timpul căsătoriei, de oricare dintre soți, sunt, de la data dobândirii, bunuri comune ale soților.

(2) Calitatea de bun comun se prezumă de la data dobândirii.

Art. 15 – Nu sunt bunuri comune, ci bunuri proprii ale fiecărui soț:

- a) bunurile dobândite înainte de încheierea căsătoriei;
- b) drepturile de creanță care au o cauză anterioară căsătoriei, chiar scadente după încheierea căsătoriei;
- c) bunurile dobândite în timpul căsătoriei prin moștenire, legat sau donație, afară numai dacă dispunătorul a prevăzut că ele vor fi comune;
- d) bunurile de uz personal și cele destinate exercitării profesiei unuia dintre soți;
- e) bunurile dobândite cu titlu de premiu sau recompensă, manuscrisele științifice sau literare, schițele și proiectele artistice, de invenții și alte asemenea bunuri;
- f) indemnizația de asigurare și despăgubirile pentru orice prejudiciu material sau moral adus unuia dintre soți;
- g) veniturile cuvenite în temeiul unui drept de proprietate intelectuală;
- h) orice valori care înlocuiesc un bun propriu.

(2) Dovada că un bun este propriu se poate face prin orice mijloc de probă.

Art. 16 - Soții răspund cu bunurile comune pentru:

- a) cheltuielile făcute cu administrarea bunurilor comune;
- b) obligațiile contractate solidar, solidaritatea se prezumă până la dovada contrară;
- c) obligațiile contractate de oricare dintre soți necesare nevoilor obișnuite ale căsătoriei;
- d) obligațiile contractuale sau delictuale dacă prin aceasta s-a produs îmbogățirea patrimoniului comun.

Art. 17 - Bunurile comune nu pot fi urmărite de creditorii personali ai unuia dintre soți.

(2) După urmărirea bunurilor proprii ale soțului debitor, creditorul personal al soțului poate cere împărțirea bunurilor comune, însă numai în măsura necesară pentru acoperirea creanței sale.

Art. 18 - Creditorii obligațiilor comune vor urmări cu prioritate bunurile comune. După urmărirea bunurilor comune se pot îndrepta și împotriva bunurilor proprii ale soților, numai în măsura necesară acoperirii acestor obligații. În acest din urmă caz răspunderea soților este solidară.

Art. 19 - Soții administrează, folosesc și dispun împreună de bunurile comune.

(2) Actele de conservare și de administrare, cu excepția actelor care presupun schimbarea destinației bunului, pot fi încheiate și de un singur soț, în acest caz se prezumă că are acordul celuilalt soț.

(3) Actele de dispoziție asupra bunurilor comune imobile pot fi încheiate numai cu acordul ambilor soți.

(4) Actele de dispoziție asupra bunurilor mobile încheiate de un singur soț sunt valabile. Dacă prin astfel de acte s-au prejudiciat interesele celuilalt soț, soțul contractant poate fi obligat la daune interese.

(4) Actul încheiat fără consimțământul celuilalt soț, atunci când acest consimțământ este necesar conform alin. (3), este lovit de nulitate relativă.

Art. 20 – Bunurile comune pot face obiectul unui aport în societate, sau orice alt tip de asociere, în condițiile prezentului capitol.

(2) – Beneficiile și obligațiile rezultate din asociere sunt considerate comune.

Art. 21 - La desfacerea căsătoriei, bunurile comune se împart între soți, conform înțelegerii dintre ei, sau prin hotărâre judecătorească, dacă soți nu se pot înțelege.

(2) Pentru motive temeinice, bunurile comune, în întregime sau numai în parte, pot fi împărțite prin convenția soților, în condițiile art. 23, 24, și art. 30, 31 sau prin hotărâre judecătorească și în timpul căsătoriei. Bunurile astfel împărțite devin bunuri proprii. Bunurile neîmpărțite, precum și cele ce se vor dobândi ulterior, sunt bunuri comune.

Cap. II. – Convenția matrimonială

Art. 22 – În vederea stabilirii, modificării, schimbării sau renunțării la un regim matrimonial se poate încheia o convenție matrimonială.

(2) Convenția matrimonială trebuie să îndeplinească condițiile prevăzute de prezenta lege.

(3) Convenția matrimonială nu poate aduce atingere principiului egalității dintre soți, sau dispozițiilor legale imperative.

Art. 23 - Orice persoană cu capacitatea de exercițiu deplină poate încheia o convenție matrimonială cu respectarea condițiilor prevăzute de prezenta lege.

(2) Minorul sau cel pus sub interdicție judecătorească nu poate încheia o convenție matrimonială, sub sancțiunea nulității absolute.

Art. 24 – Convenția matrimonială se încheie în formă scrisă atestată de avocat.

(2) Nerespectarea prevederilor alin. (1) duce la nulitatea absolută a contractului.

Art. 25 – Convenția matrimonială, încheiată cu respectarea prevederilor legale, între soți produce efecte din ziua încheierii căsătoriei. Pentru a putea fi opusă terțelor persoane, convenția trebuie supusă publicității.

(2) În cazul convențiilor care prevăd modificarea, schimbarea sau renunțarea la un anumit regim matrimonial, efectele se produc de la data efectuării formalităților de publicitate.

Art. 26 - În convenția matrimonială părțile contractante vor putea prevedea o clauză de preciput, în sensul că se conferă dreptul unui soț de a prevala după decesul celuilalt soț, fără contrapartidă, înainte de partaj, de un anumit bun sau o sumă de bani, care a făcut parte din comunitatea matrimonială.

(2) Clauza de preciput nu poate aduce atingere dreptului creditorilor comuni de a urmări bunurile ce fac obiectul clauzei.

Art. 27 – În convenția matrimonială pot fi prevăzute clauze prin care, la dizolvarea regimului un soț poate prevala de anumite bunuri comune, expres indicate, în schimbul unei sulțe stabilite în comun acord.

Art. 28 – Convenția matrimonială poate fi modificată sau schimbată oricând până la desfacerea sau încetarea căsătoriei, prin acordul comun al soților și cu respectarea condițiilor stabilite de art. 23 și 24.

(2) Soții, de comun acord, pot renunța la regimul matrimonial convențional ales în favoarea regimului comunității legale. Renunțarea trebuie să fie expresă, dată în condițiile art. 23 și 24.

(3) Regimul comunității legale, aplicabil soților care nu au încheiat sau nu au avut posibilitatea de a încheia o convenție matrimonială, poate fi oricând schimbată într-un regim matrimonial convențional, prin încheierea unei convenții matrimoniale cu respectarea condițiilor prevăzute la art. 23 și 24.

Art. 29 - Convenția matrimonială nu poate conține clauze care prevăd aplicarea retroactivă al unui regim matrimonial sau al unor modificări aduse regimului matrimonial.

Cap. III. – Publicitatea regimului matrimonial

Art. 30 – Pentru a fi opozabile terților, convențiile matrimoniale se înscriu într-un registru special, ținut la judecătoria în circumscripția căreia se află domiciliul comun al soților sau, în lipsă, la domiciliul oricărui soț.

(2) Dacă domiciliul, în funcție de care s-a făcut înscrierea în condițiile alin. (1) se schimbă, soții au obligația de a cere înscrierea unei mențiuni pe marginea înscrierii

inițiale în acest sens. Judecătoria, din oficiu, va trimite o copie de pe convenția matrimonială și de pe cererea pentru efectuarea mențiunii la judecătoria, unde soții au noul domiciliu.

(3) Îndeplinirea formalităților prevăzute la alin. (1) și (2) poate fi cerută de oricare dintre soți, fără consimțământul celuilalt soț.

(4) Terțele persoane, care intră în relații contractuale cu oricare dintre soți va putea cerceta registrul special și poate solicita, în condițiile legii, eliberarea de extrase, certificate sau, după caz, copii legalizate de pe convențiile matrimoniale.

Art. 31 – Despre existența convenției matrimoniale cu privire la bunurile comune se va face mențiune și în registrele speciale în funcție de natura bunurilor ce formează comunitatea.

Cap. IV. - Regimul matrimonial al separației de bunuri

Art. 32 – Dacă s-a optat pentru regimul separației de bunuri, bunurile dobândite înaintea încheierii căsătoriei, precum și bunurile dobândite în nume propriu sunt proprietatea exclusivă a soțului dobânditor.

(2) Înaintea adoptării acestui regim, soții vor întocmi un inventar al tuturor bunurilor proprietate personală, ce se va include în convenția matrimonială.

(3) În cazul bunurilor dobândite după adoptarea regimului separației de bunuri, calitatea de bun propriu se prezumă în favoarea soțului posesor al acestuia. Proba contrară se face potrivit dreptului comun.

Art. 33 – Bunurile dobândite împreună de soți aparțin acestora în proprietate comună pe cote-părți, în condițiile legii.

(2) Cotele părți pot fi indicate și prin contractul de dobândire al bunului în cauză, în caz contrar cotele părți se vor stabili în funcție de contribuția dovedită a fiecărei părți.

Art. 34 – Nici unul dintre soți nu poate fi ținut de obligațiile celuilalt soț, dacă nu a participat la contractarea acestora sau nu s-a obligat la garantarea acestor obligații.

(2) Obligațiile asumate de oricare dintre soți pentru acoperirea cheltuielilor necesare căsătoriei, precum și cele legate de creșterea și educarea copiilor atrag răspunderea solidară a soților.

Art. 35 – Sistarea regimului separației de bunuri cu privire la bunurile comune pe cote părți și cu privire la obligațiile comune se fac în condițiile dreptului comun.

(2) La încetarea regimului separației de bunuri, fiecare soț are un drept de retenție asupra bunurilor celuilalt soț până la acoperirea integrală a datoriilor pe care le au unul față de celălalt.

Cap. V. – Participarea la achiziții

Art. 36 – Prin convenția matrimonială soții pot adopta regimul participării la achiziții.

Art. 37 – Bunurile prevăzute de art.15 sunt și rămân proprii.

(2) Sunt de asemenea proprii bunurile achiziționate de oricare dintre soți, în timpul căsătoriei, în nume propriu.

Art. 38 – În timpul căsătoriei, regimul funcționează ca și cum soții ar fi căsătoriți sub regimul separației de bunuri, prevederile art. 32- 34 se aplică în mod corespunzător.

(2) – La dizolvarea regimului, pentru bunurile prevăzute la art. 34 alin. (2), soțul achizitor are obligația de despăgubire față de celălalt soț, dacă achizițiile s-au făcut din veniturile proprii celui alt soț sau din venituri comune.

Art. 39 - Dreptul de participare la bunurile dobândite în timpul căsătoriei este incesibil, atât timp cât regimul nu este sistat. Dacă dizolvarea survine prin moartea unuia dintre soți, moștenitorii săi au, asupra valorii nete a bunurilor achiziționate în timpul căsătoriei de către celălalt soț, aceleași drepturi ca și autorul lor.

(2) Oricare dintre soți poate cere lichidarea anticipată a creanței de participare atunci când se constată că administrarea defectuoasă sau conduita celui alt soț aduce atingere grave intereselor sale, care rezultă din convenția matrimonială.

Art. 40 – Dizolvarea regimului matrimonial al participării la achiziții survine în cazurile prevăzute de art. 5 și în cazul art. 39 alin. (2).

(2) La dizolvarea regimului oricare dintre soți poate cere luarea unor măsuri conservatorii asupra bunurilor celui alt soț.

Art. 41 – Lichidarea regimului se poate face prin acordul părților sau pe cale judiciară.

(2) Acțiunea în lichidarea regimului matrimonial al participării la achiziții se prescrie în termen de 3 ani de la dizolvarea regimului.

(3) La stabilirea creanței la achiziții se va ține seama de cota parte cu care soții au contribuit la achiziționarea fiecărui bun în parte.

(4) Creanțele reciproce se compensează.

Cap. VI. – Comunitatea convențională

Art. 42 – Prin convenția matrimonială soții pot opta pentru regimul matrimonial de comunitate convențională, caz în care regimul general aplicabil va fi cel al comunității legale, de la care soții pot prevedea anumite derogări.

(2) Convenția matrimonială poate prevedea derogări numai cu referire la următoarele aspecte:

- a) includerea în comunitate a anumitor bunuri dobândite înainte de căsătorie, sau ulterior și care fac parte din categoria bunurilor proprii;
- b) restrângerea comunității la bunuri anume determinate în convenția matrimonială;
- c) obligativitatea acordului ambilor soți pentru încheierea anumitor acte de administrare, expres indicate în convenția matrimonială;
- d) includerea clauzei de preciput.

(3) Lipsa consimțământului prevăzut la lit. c) alin. (2) poate fi suplinat printr-o hotărâre judecătorească, dacă unul dintre soți se opune în mod abuziv, sau se află în imposibilitate de a-și exprima voința și întârzierea în încheierea actului de administrare ar aduce consecințe ireversibile.

Cap. VII. – Schimbarea regimului matrimonial

Art. 43 – Regimul matrimonial ales, sau cel legal poate fi schimbat în cursul căsătoriei, dacă au trecut cel puțin 6 luni de la încheierea căsătoriei sau cel puțin 3 luni de la data adoptării regimului matrimonial în cauză.

(2) Schimbarea regimului matrimonial se face printr-o convenție matrimonială, ce va îndeplini condițiile prevăzute de prezenta lege.

Cap. VIII. – Suspendarea regimului matrimonial

Art. 44 – Soții de comun acord pot conveni suspendarea temporară a regimului matrimonial convențional atunci când interesele patrimoniale ale familiei sunt puse în pericol sau dacă conviețuirea lor este întreruptă, caz în care se va aplică, în mod obligatoriu regimul separației de bunuri.

(3) Voința comună se va exprima printr-o convenție scrisă, în condițiile art. 23 și 24, precum și art. 30 și 31 din prezenta lege.

Art. 45 – Oricare dintre soți poate cere instanței suspendarea temporară a regimului matrimonial ales în cazurile prevăzute la alin. (1) al art. 44 și dacă celălalt soț refuză să-și dea consimțământul la încheierea convenției prevăzute la alin. (2) al art. 44.

(2) Oricare dintre soți poate cere suspendarea temporară a comunității legale și aplicarea regimului separației de bunuri, atunci când celălalt soț încheie acte prin care pun în pericol grav interesele patrimoniale ale familiei.

Art. 46 – În caz de întreruperea a conviețuirii dintre ei, soții pot încheie o convenție prin care convin asupra partajarea folosinței bunurilor comune din timpul căsătoriei.

(2) Convenția astfel încheiată va îndeplini condițiile prevăzute de art. 23, 24 și formelor de publicitate prevăzute de art. 30 și 31.

(3) La cererea oricărui soț, în lipsa acordului de voință, instanța poate dispune partajarea folosinței bunurilor comune din timpul căsătoriei în condițiile alin. (1).

(4) Hotărârea dată în condițiile alin. (3) nu are autoritate de lucru judecat asupra cererii de partaj.

Titlul III. - Dispoziții finale și tranzitorii

Art. 47 – În condițiile dreptului comun, oricare dintre soți se poate adresa instanței de judecată, dacă prin convenția matrimonială au fost lezate interesele sale patrimoniale.

Art. 48 – Dispozițiile prezentei legi sunt aplicabile și căsătoriilor încheiate anterior intrării în vigoare a prezentei legi, soții putând să aleagă orice regim matrimonial.

(2) Bunurile dobândite anterior intrării în vigoare a prezentei legi, au regimul juridic reglementat de art. 29-36 Codul familiei.

Art. 49 – Dispozițiile prezentei legi intră în vigoare la 30 de zile de la publicarea în Monitorul Oficial al României.

Art. 50 – La data intrării în vigoare a prezentei legi dispozițiile art. 29 – 36 din Codul familiei se abrogă.

Art. 51 – În termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi Guvernul va adopta normele privind înființarea și organizarea registrelor speciale de publicitate.

Această lege a fost adoptată de parlament cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.